

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

*61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) bakalavriat ta'lim
yo'nalishining malaka talablari*

ЎЗР ОУМТБ
Бўғоркх № 301
12 07 2023

ISHLAB CHIQILGAN:

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023-yil «12» 07 dagi 301 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi</i>	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talabining qo'llanishi</i>	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi</i>	4
1.2.1.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari</i>	4
1.2.2.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari</i>	4
1.2.3.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari</i>	5
1.2.4.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari</i>	5
2.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar</i>	6
2.1.	Umumiy kompetensiyalar	6
2.2.	Kasbiy kompetensiyalar	6
2.3	Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar	8
2.3.1.	Kvalifikatsiya	8
2.3.2.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha soatlar va kreditlar</i>	9
2.3.3.	<i>61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha ta'lim dasturining tuzilishi</i>	9
	Bibliografik ma'lumotlar	10
	Kelishuv varag'i	11

1. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) bakalavriat ta'lim yo'nalishining tavsifi

61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. O'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi *61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport)* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuyini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

– mazkur ta'lim yo'nalish bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasasining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

– ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim muassasasining talabalari;

– bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

– ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

– oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

– oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

– kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

– oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) – “Xizmat ko'rsatish sohasi”ga oid yo'nalish bo'lib, paralimpiya sport turlari bo'yicha sport maktablarida, Ixtisoslashtirilgan sport maktablarida, Olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazlarida trener, uslubchi lavozimlarida shuningdek, maxsus maktab internatlarida, umumiy o'rta ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya darslarini tashkil etish va o'tkazish, sport turlariga oid harakatlarga o'rgatish, jismoniy tarbiya va sport sohasiga oid vositalar, tamoyillarni qo'llash, harakatlarga o'rgatish, yosh davrlariga nisbatan vosita va uslublarni tanlash, jismoniy yuklamalarni miqdor va sifat jihatdan boshqarish va individuallashtirish, jismoniy mashg'ulotlarni rejalashtirish, nazorat va tahlil qilib borish, parasportning asosiy tomonlarini boshqarish bilan bog'liq sohadagi ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish kompleks masalalar majmuasini qamrab oladi.

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat sohaslarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

1.2.2. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari:

– maxsus maktabgacha ta'lim muassasalari, maxsus maktab internatlarida o'quv va sport mashg'ulotlari;

– umumiy o'rta ta'lim professional ta'lim muassasalari hamda ulardagi o'quv jarayonlari;

- sport maktablarida, ixtisoslashtirilgan sport maktablarida, olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazlaridagi sport mashg'ulotlari jarayoni;
- paralimpiya sport turlari bo'yicha mashg'ulotlarini tashkil etish vosita va usullari;
- sport jamoalari, sport klublari, ishlab chiqarish korxonalarini;
- sport musobaqalari.

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat obyektlarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

61010800 – *Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport)* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavriat bitiruvchilari xizmatlar sohasidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishini tamomlagandan so'ng maktabgacha ta'lim, umumiy o'rta ta'lim va professional ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya fanidan zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalangan holda dars berish, sport maktablari, ixtisoslashgan sport maktablari, olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazlarida parasport turlari bo'yicha sport mashg'ulotlari olib borish, sport jamoalari, sport klublari, sport musobaqalari, ishlab chiqarish korxonalarida kompleks masalalarni yechish huquqiga ega bo'ladi.

1.2.3. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:

- *adaptiv jismoniy tarbiya va sport;*
- *pedagogik (umumiy o'rta va professional ta'lim tizimida);*
- *ilmiy-tadqiqot;*
- *foydalanish va servis xizmatini ko'rsatish;*
- *sog'lomlashtirish va tiklash;*
- *tashkiliy-boshqaruv.*

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat turlarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha tayyorlangan bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining muayyan turlari ta'lim jarayonining manfaatdor ishtirokchilari bilan hamkorlikda oliy ta'lim muassasasi tomonidan aniqlanadi.

1.2.4. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.

61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq, bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

- maxsus maktabgacha ta'lim muassasalari, maxsus maktab internatlarida o'quv va sport mashg'ulotlarini samarali tashkil etish va olib borish;
- umumiy o'rta ta'lim va professional ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya darslari va sport mashg'ulotlarini tashkil etish va olib borish;
- sport maktablarida, ixtisoslashtirilgan sport maktablarida, olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazlaridagi sport mashg'ulotlarini tashkil etish va olib borish;
- sport jamoalari, sport klublarida sport mashg'ulotlarini olib borish va sport musobaqalarini tashkil etish;
- ishlab chiqarish korxonalarida jismoniy tarbiya va sport tadbirlarini tashkil etish;
- ta'lim yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotli shaxslar egallashi lozim bo'lgan lavozimlarda mustaqil ishlashga;
- tegishli bakalavriat yo'nalishi doirasida tanlangan mutaxassislik bo'yicha magistraturada oliy ta'limni davom ettirishga;
- kadrlarni qayta tayyorlash va malaka oshirish tizimida qo'shimcha kasb ta'limi olish uchun tayyorlanadilar.

Sport va jismoniy tarbiya faoliyatida:

- adaptiv jismoniy tarbiya va sport sohasidagi kasbiy bilimlarni qo'llash;
- adaptiv sport mashg'uloti nazariyasining paydo bo'lish va shakllanish evolyusiyasini, tanlangan sport turining tibbiy-biologik va psixologik asoslarini hamda mashg'ulot texnologiyasini, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyatning sanitariya–gigiyenik asoslarini tushunish;
- bolalar va yoshlarda tanlangan sport turi bilan shug'ullanish motivasiyasini shakllantirish, shug'ullanuvchilarda halol sport raqobatining axloqiy tamoyillarini tarbiyalay olish;
- maxsus maktabgacha ta'lim muassasalari, maxsus maktab internatlarida o'quv va sport mashg'ulotlarini samarali tashkil etish;
- umumiy o'rta ta'lim va professional ta'lim muassasalarida "Jismoniy tarbiya va sport"ga oid fanlaridan o'rnatilgan tartibda dars berish;
- tanlangan paralimpiya sport turida individning antropometrik, jismoniy va psixologik xususiyatlarini aniqlash bo'yicha zamonaviy metodikalarni qo'llagan holda sport oriyentatsiyasi va saralash tizimini amalga oshira olish;
- paralimpiya sport turlari bo'yicha bolalar va o'smirlar sporti sohasida va ommaviy razryadlar sportchilar bilan ishlash bo'yicha aniq mashg'ulotlarning uzoq muddatga mo'ljallangan va tezkor reja hamda dasturlarni ishlab chiqarish;
- tanlangan paralimpiya sport turi bo'yicha bolalar va o'smirlar sportida va ommaviy razryadlar sportchilari bilan mustaqil ravishda trenirovka mashg'ulotlarini olib borish;
- mashg'ulotlarni olib borishda xavfsizlik texnikasini ta'minlay olish;
- tanlangan paralimpiya sport turi uchun dolzarb hisoblangan pedagogik nazorat va korreksiya texnologiyalari, inson jismoniy holatini boshqarish vositalari va usullarini qo'llay olish;
- rejaviy va hisobot hujjatlarini tuzish, ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlarini hamda sport musobaqalarini tashkil qila olish *qobiliyatlariga ega bo'lishi lozim.*

Umumiy o'rta va professional ta'lim muassasalarida pedagogik faoliyatida:

- maktabgacha ta'lim, umumiy o'rta, professional ta'lim tizimining ta'lim muassasalarida tayyorgarlik yo'nalishida nazarda tutilgan o'quv fanlari bo'yicha zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanib nazariy hamda amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish;
- o'quv jarayonini tashkil etish va o'tkazilishiga ko'maklashish, tadqiqotlarda ishtirok etish, ma'lumotlarni to'plash, umumlashtirish va tahlil etish;
- ta'lim-tarbiya jarayoni tarkibiy qismlari (maqsad, natija, mazmun, shakl, metod va vosita)ning o'zaro aloqadorligi va umumiyligini hisobga olish;
- ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishning asosiy va yordamchi shakllaridan unumli foydalanish; o'quvchilarning bo'sh vaqtini samarali tashkil etish va o'tkazish;
- ta'lim-tarbiyaning xilma-xil metodlarini, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni oqilona tanlay olish, ijodiy yondashuv asosida metod va texnologiyalarning milliy mentalitetga mosligini ta'minlash.
- o'qitilayotgan fanlar bo'yicha dars mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur bo'lgan o'quv-metodik hujjatlarni shakllantirish, tuzish va ularni tatbiq etish;
- mustaqil ta'lim va ijodiy qidiruv natijasida o'qitilayotgan fan hamda pedagogik faoliyat sohasidagi metodlar, vositalar va shakllar jabhalarida o'z-o'zini muntazam takomillashtirib borish qobiliyatlariga ega bo'lishi lozim.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- Jismoniy tarbiya va sport sohasidagi dolzarb muammolarni aniqlash.
- Jismoniy tarbiya va sportga oid ilmiy tekshirishlar bo'yicha namunaviy usullarda ilmiy-amaliy tadqiqotlar o'tkazish;
- respublika va xorijda chop etilgan jismoniy tarbiya va sportga oid ilmiy-texnik axborotlarning ilmiy manbalarini o'rganish;
- ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda bevosita ishtirok etish;

- aprotasiyadan o'tgan usullarni qo'llagan holda jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyatning turli jihatlarining samaradorligini aniqlash bo'yicha ilmiy tadqiqot o'tkazish;
- matematik-statistika usullari, axborot texnologiyalari yordamida tadqiqot natijalarini qayta ishlash usullaridan foydalana olish, umumlashtirish va xulosalarni shakllantira olish.
- mavzu (topshiriq) bo'yicha ilmiy-texnikaviy ma'lumotlarni yig'ish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan malumotlarni tizimlashtirishda ishtirok etish;
- ilmiy-tadqiqot natijalarini va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda qatnashish;
- internet tarmog'ida sohaga tegishli eng yangi ilmiy, texnologik yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'naltirilgan holda qidirish va topish;
- ilmiy-tadqiqot va ishlab chiqarish jamoasi tarkibida (tayyorlanganlik profiliga mos ravishda) kasbiy faoliyat masalalarini yechish *qobiliyatlariga ega bo'lishi kerak.*

2. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;
- mantiqiy fikrlashlarni rivojlantirish, to'g'ri xulosa chiqarish, matematik madaniyatni shakllantirish;
- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;
- axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo'llay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;
- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;
- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zarurati to'g'risida tassavvurga ega bo'lish.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- adaptiv jismoniy tarbiya va sport sohasidagi kasbiy bilimlarni qo'llash;
- axborot yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, o'z kasb faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishi;
- tegishli bakalavriat yo'nalishi bo'yicha raqobatbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi;
- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olishi;
- sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida ilmiy tassavvur hamda e'tiqodga, o'zini jismoniy chiniqtirish bilim va ko'nikmalariga ega bo'lishi lozim;
- sport mashg'uloti nazariyasining paydo bo'lish va shakllanish evolutsiyasini, tanlangan paralimpiya sport turining tibbiy-biologik va psixologik asoslarini hamda mashg'ulot texnologiyasini, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyatning sanitariya-gigiyenik asoslarini tushunish;
- bolalar va yoshlarda tanlangan paralimpiya sport turi bilan shug'ullanish motivasiyasini shakllantira olish, shug'ullanuvchilarda halol sport raqobatining axloqiy tamoyillarini tarbiyalay olish;
- tanlangan paralimpiya sport turida individning antropometrik, jismoniy va psixologik xususiyatlarini aniqlash bo'yicha zamonaviy metodikalarni qo'llagan holda sport oriyentasiyasi va saralashi tizimini amalga oshira olish;
- bolalar va o'smirlar sporti sohasida va ommaviy razryadlar sportchilar bilan ishlash bo'yicha aniq mashg'ulotlarning uzoq muddatga mo'ljallangan va tezkor reja hamda dasturlarni ishlab chiqa olish;

- tanlangan paralimpiya sport turi uchun dolzarb hisoblangan pedagogik nazorat va korreksiya texnologiyalari, inson jismoniy holatini boshqarish vositalari va usullarini qo'llay olish;
- rejaviy va hisobot hujjatlarini tuzish, ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlarini hamda sport musobaqalarini tashkil qila olish qobiliyati;
- jismoniy tarbiya va sport sohasidagi davlat va jamoat boshqaruv organlari hujjatlarini amaliy qo'llay olish;
- quyi tarkibiy bo'limlarda tezkor ish rejalarini tuzish va ularning bajarilishini ta'minlay olish;
- innovasion g'oyalardan foydalanishga tayyor bo'lish.

2.3. Umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashni ta'minlaydigan fanlar va amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Talabalar umumiy va kasbiy kompetensiyalar, bilim va ko'nikmalarni egallashi o'quv rejasiga mantiqiy ketma-ketlikda kiritiladigan **majburiy va tanlov** fanlarni o'zlashtirish, amaliyotlarni o'tish hamda boshqa o'quv mashg'ulot va akademik vazifalarni bajarish yordamida amalga oshiriladi.

Majburiy fanlar – bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha bevosita umumiy va kasbiy kompetensiyalarni egallashga qaratilgan, zarur tayanch bilim va ko'nikmalarni ta'minlaydigan fanlar majmuasidir.

Tanlov fanlari – ta'lim yo'nalishi doirasida ixtisoslashuvdan kelib chiqib chuqurlashtirilgan, qo'shimcha bilim berish, bevosita ixtisosligi uchun zarur kompetensiyalarni kengaytirishga xizmat qiladigan, shuningdek, talabaning shaxsiy qiziqishlari, ijodiy yondashuvlari va iqtidorini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan fanlar majmuasidir.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

o'quv-tanishuv amaliyoti – jismoniy tarbiya va sport sohasidagi tashkilot, muassasa va korxonalar bilan tanishtirish, tabiiy-ilmiy va umumkasbiy fanlar bo'yicha nazariy bilimlarini mustahkamlashga qaratiladi;

ishlab chiqarish amaliyoti – umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

pedagogik amaliyot – pedagogik soha bo'yicha olingan bilimlarni amaliyotda sinash orqali amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga va mahoratni oshirishga qaratiladi;

bitiruv oldi amaliyoti – jismoniy tarbiya va sport faoliyati bo'yicha kasbiy ko'nikmalarni yanada mustahkamlash.

2.3.1. Kvalifikasiya:

- tanlangan paralimpiya sport turi bo'yicha trener;
- jismoniy tarbiya o'qituvchisi;
- jismoniy tarbiya va sport bo'yicha yo'riqchi-uslubchi.

2.3.2. 61010800 – *Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport)* ta'lim yo'nalishi uchun ajratilgan o'quv fanlari, bloklar bo'yicha soatlar va kreditlar:

O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Kunduzgi ta'lim shakli uchun fanlarga ajratilgan soat	Ajratilgan kredit
Majburiy fanlar	5100	170
Tanlov fanlar	720	24
Malakaviy amaliyot	1260	42
Yakuniy davlat attestatsiyasi	120	4

2.3.3. 61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha ta'lim dasturining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semes-tri
1.00		Majburiy fanlar	5100	170	
1.01	382AJTP2301	Adaptiv jismoniy tarbiya va paralimpiya harakati	120	4	1
1.02	382SXRT2302	Sportda xorijiy til	120	4	1
1.03	382O'EYT2303	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	1
1.04	382ANAT2304	Anatomiya	120	4	1
1.05	382PAOM2305	Parayengil atletikani o'rgatish metodikasi	120	4	1
1.06	382SSTO2306	Suv sport turlarini o'rgatish metodikasi	120	4	1
1.07	382O'TSQ2307	O'zbek tilining sohada qo'llanilishi	120	4	2
1.08	382DNSH2308	Dinshunoslik	120	4	2
1.09	382BXS2309	Bioximiya va sport bioximiyasi	120	4	2
1.10	382PTSO2310	Para texnik sport turlarini o'rgatish metodikasi	120	4	2
1.11	382ASOM2311	Adaptiv sport o'yinlarini o'rgatish metodikasi	120	4	3
1.12	382FALS2312	Falsafa	120	4	3
1.13	382JTSP2313	Jismoniy tarbiya va sport pedagogikasi	120	4	3
1.14	382SBME2314	Sport biomexanikasi	120	4	3
1.15	382FSPF2315	Fiziologiya va sport fiziologiyasi (1-qism)	120	4	3
1.16	382FSPF2316	Fiziologiya va sport fiziologiyasi (2-qism)	120	4	4
1.17	382APSO2317	Atsiklik para sport turlarini o'rgatish metodikasi	120	4	4
1.18	382JTNU2318	Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati (1-qism)	120	4	4
1.19	382JTNU2319	Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati (2-qism)	120	4	5
1.20	382SMNA2320	Sport mashg'ulotlarining nazariy asoslari	120	4	6
1.21	382PSPS2321	Psixologiya va sport psixologiyasi (1-qism)	120	4	5
1.22	382PSPS2322	Psixologiya va sport psixologiyasi (2-qism)	120	4	6
1.23	382SPTR2323	Sport tibbiyoti va rehabilitologiya (1-qism)	120	4	5
1.24	382SPTR2324	Sport tibbiyoti va rehabilitologiya (2-qism)	120	4	6
1.25	382STEX2325	Sog'lomlashtirish texnologiyasi	120	4	5
1.26	382BTBM2326	Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida mashg'ulotlarni tashkil etish (sport turlari bo'yicha) (1-qism)	180	6	1
1.27	382BTBM2327	Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida mashg'ulotlarni tashkil etish (sport turlari bo'yicha) (2-qism)	180	6	2
1.28	382OMBM2328	O'quv-mashq bosqichida mashg'ulotlarni tashkil etish (sport turlari bo'yicha) (1-qism)	180	6	3
1.29	382OMBM2329	O'quv-mashq bosqichida mashg'ulotlarni tashkil etish (sport turlari bo'yicha) (2-qism)	180	6	4
1.30	382SMTB2330	Sport mahoratini takomillashtirish bosqichida mashg'ulotlarni tashkil etish (sport turlari bo'yicha) (1-qism)	180	6	5
1.31	382SMTB2331	Sport mahoratini takomillashtirish bosqichida mashg'ulotlarni tashkil etish (sport turlari bo'yicha) (2-qism)	120	4	6
1.32	382OSMB2332	Oliy sport mahorati bosqichida mashg'ulotlarni tashkil etish (sport turlari bo'yicha)	180	6	8
1.33	382ASMK2333	Adaptiv sport turi bo'yicha mutaxassislikka kirish	180	6	2
1.34	382AJTN2334	Adaptiv jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati (1-qism)	120	4	3
1.35	382AJTN2335	Adaptiv jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati (2-qism)	120	4	4
1.36	382ASRH2336	Adaptiv sport turlarida rejalashtirish va hakamlilik faoliyati (1-qism)	120	4	5
1.37	382ASRH2337	Adaptiv sport turlarida rejalashtirish va hakamlilik faoliyati (2-qism)	120	4	6
1.38	382TSTI2338	Adaptiv sport turlarida ilmiy-uslubiy faoliyat	120	4	8
1.39	382AJTS2339	Adaptiv jismoniy tarbiya va sport	120	4	8

2.00		Tanlov fanlar	720	24	4,5,6,8
2.00		Tanlov fanlar (6 ta fan)	720	24	4,5,6,8
		Jami	5820	194	
		Malakaviy amaliyot	1260	42	2,4,6,7
		Yakuniy davlat attestatsiyasi	120	4	8
		Jami	1380	46	
		HAMMASI	7200	240	

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat jabhasi, bakalavriatning asosiy o'quv reja va o'quv dasturi (bakalavriat dasturi), profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi kasbiy bilimlar, tanlangan sport turining tibbiy-biologik va psixologik asoslari, sport mashg'uloti nazariyasi, sanitariya-gigiyenik asoslar, sport turi bilan shug'ullanish motivatsiyasi, individning antropometrik, jismoniy va psixologik xususiyatlari, ommaviy razryadli sportchilar bilan ishlash, bolalar va o'smirlar sporti, sport oriyentasiyasi va saralashi tizimi, pedagogik nazorat va korreksiya texnologiyalari, inson jismoniy holatini boshqarish, ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlari, sport musobaqalari, jismoniy tarbiya va sport sohasidagi davlat va jamoat boshqaruv organlari, xavfsizlik texnikasi, innovasion g'oyalar, sportchi, jamoa, sport klubi yoki tashkilotiga psixologik yordam, yosh toifasi, rivojlanish bosqichlari, sport-sog'lomlashtirish tizimi.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti
Rektor M. Boltabayev
2023 yil « _____ » _____
M.Q.

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
Oliy ta'limni rivojlantirish tadqiqotlari va
ilg'or texnologiyalarni tatbiq etish markazi

Direktor Sh. Yakubov
2023-yil « 12 » 07

**O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati
va sport vazirligi**

Yasir o'rinbosari
D. Raximova
2023-yil « _____ » _____

**Paralimpiya sport turlari bo'yicha
mutaxassislarni tayyorlash instituti**

Direktor J. Xasanov
2023-yil « _____ » _____

**Respublika Olimpiya va paralimpiya
sport turlariga tayyorlash markazi**

Direktor A. Mamadaliyev
2023-yil « _____ » _____

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti
61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari va o'quv rejasining ishlab chiquvchilar, turdosh oliy ta'lim muassasalari va asosiy kadrlar iste'molchilari o'rtasida

KELISHUV DALOLATNOMASI

Toshkent sh.

“ ” _____ 2023-yil

Biz quyida imzo chekuvchilar – O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vaziri o'rinbosari D. Raximova, Paralimpiya sport turlari bo'yicha mutaxassislarni tayyorlash instituti direktori J. Xasanov, Respublika Olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazi direktori A. Mamadaliyev va O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti rektori M. Boltabayev birgalikda O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universitetida ishlab chiqilgan quyidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari va o'quv reja si mazmuni bilan tanishib chiqib, kelishuv haqida ushbu dalolatnomani tuzdik:

61010800 – Adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) ta'lim yo'nalishi Malaka talablari hamda o'quv rejani ishlab chiqilishida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi 5847-son farmoni, 2017-yil 20 apreldagi “Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida” PQ-2909-son, 2017-yil 27-iyuldagi “Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-3151-son, 2018-yil 5-iyundagi “Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi PQ-3775-son, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 17-iyundagi “2019/2020-o'quv yilida O'zbekiston Respublikasining oliy ta'lim muassasalariga o'qishga qabul qilishning davlat buyurtmasi parametrlari to'g'risida”gi PQ-4359-son Qarorlariga hamda oliy ta'lim sohasini tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlar, shuningdek, xalqaro talablarga asoslangan.

Mazkur malaka talablari va o'quv rejalarining ishlab chiqilishida asosiy kadrlar iste'molchilari tomonidan qo'yilgan talablar ham inobatga olingan.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari o'quv reja va fan dasturlari hamda boshqa hujjatlarni yaratish uchun asos bo'lib hisoblanadi.

Ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejani o'zaro kelishilgan tartibda tasdiqqa tavsiya etish mumkin.

O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vaziri o'rinbosari

D. Raximova

Paralimpiya sport turlari bo'yicha mutaxassislarni tayyorlash instituti direktori

J. Xasanov

Respublika Olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazi direktori

A. Mamadaliyev

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti rektori

M. Boltabayev